

Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos XXVIII-ojo suvažiavimo

REZOLIUCIJA

2022-05-27

Vilnius

Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos narių atstovų XXVIII-ojo suvažiavimo dalyviai, išklaušę Asociacijos prezidento pranešimą ir pasisakymus, pažymi, kad Lietuvos žemės ūkis gyvena didelio susirūpinimo, kaip išsilaikyti rinkoje, sąlygomis. Užklupus COVID-19 pandemijai, į neišpasakytas aukštumas pakilus energetinėms, trąšų, pašarų, papildų ir kt. kainoms, prasidėjus karui Ukrainoje, nesant ryžto peržiūrėti nacionaliniame lygmenyje priimtą perteklines Žaliojo kurso priemones, žemės ūkio gamyba traukiasi, kyla realios grėsmės šalies aprūpinimui maistu, įplaukų į šalies biudžetą praradimui ir maisto produktų eksportui. Iš viršaus nuleistų klimato kaitos priemonių įgyvendinimas smogs žemės ūkio gamybai visa galia. Pajamos, nors žemės ūkio produkcijos supirkimo kainos ir padidėjo, patiriamų išlaidų nedengia, o šalies valdžios institucijos į tai nereaguoja. Esminės paramos nesulaukiame. Priešingai – atsiranda nauji apribojimai, varžymai, baudos, patikros ir kt.

Didžiulį nusistebėjimą Suvažiavimui kelia „buldozeriniu“ principu reorganizuojamos, pertvarkomos, likviduojamos įmonės (Nacionalinė žemės tarnyba, Valstybinis žemės fondas, Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centras „GIS-centras“, UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas, veislininkystės įmonės ir dar neaišku kas), kurių veiklos pagerinimui galbūt pakaktų tik nežymių, o gal kiek didesnių korekcijų.

Suvažiavimas pabrėžia kaimyninių šalių vyriausybių paramą savo šalių žemdirbiams, norą jiems padėti ir apgailestauja, kad Lietuvos žemės ūkis tokios pagalbos negauna, išskyrus nereikšmingą „injekciją“ kiaulininkystės ir paukštininkystės sektoriams. Nesulaukiame ne tik materialinio ar bent moralinio palaikymo, bet ir operatyvių dalykinių sprendimų. Užtat turime nesutvarkytą mėšlo tvarkymo aprašą, ir vėl nesprendžiamus vandens gręžinių reikalus, dvejus metus vilkinamą klausimą dėl mokesčio už komunalines atliekas, daugelį žemdirbiams nepriimtinių 2023-2027 metų strateginio plano nuostatų, šlapynių atkūrimo beveik už 20 mln. eurų, griovių

užvertimo akmenimis beveik už 6 mln. eurų programas, naujas administracines baudas už IKOK reikalavimų netaikymą, nors europiniai dokumentai (beje, ir Lietuvos nuostatos) pirmiausia rekomenduoja konsultuoti, skatinti praktiškai mokytį, kaip tai daryti, po to įspėti ir tik piktybiškus pažeidėjus bausti, ir aibę kitų. Deja, ši geroji praktika – jau užmarštyje, palikusi labai mažai vilties, kad deramas dėmesys žemės ūkiui sugrįš. Jeigu jis išliks toks, mes nebegalėsime priimti atsakomybės dėl šalies gyventojų aprūpinimo lietuviška žemės ūkio produkcija. Štai skaičiai: galvijų per pastaruosius metus sumažėjo daugiau nei 93000 vnt., karvių – 68000 vnt., daržovių – 30000 tonų, kiaulininkystė susitraukė daugiau nei 50 proc. ir t. t. Mes tampame nekonkurencingi. Būtinai žemdirbių susitelkimas, reikia vieningumo, o jo mūsų tarpe vis labiau pasigendama.

Suvažiavimas taip pat mano, kad didžiausias grėsmes ūkių stabilumui ir tvarumui šalia be galo išaugusių materialinių išteklių kainų, žemės nuomos, išlaidų pažangioms technologijoms ir kt. turi nepasverti sprendimai, priimami be žemės ūkio mokslų rekomendacijų, o svarbiausia neturint, neatlikus poveikio analizių.

Didžiausią susirūpinimą Suvažiavimui kelia veiklos turinys, kursas, kuriuo pakrypo Žemės ūkio ministerijos pozicija ir funkcijos. Ministerija ne tik nebėra žemdirbių gynėja, joje žemdirbiai neberanda užuovėjos, užtarimo, priimamų sprendimų logikos ir pasekmių vertinimo. Joje per vienerius metus buvo sutraukti ilgametės tradicijas turėję bendradarbiavimo su savivalda saitai. Visos žemdirbių organizacijos buvo įvardintos lobistinėmis, o išskirtinę globą turi tik ministeriją giriančios, jai meilikuojančios. Praėjo laikai, kai ministerija kartu su žemdirbių savivalda buvo vienoje pozicijoje ir veikė išvien.

Asociacijos narių atstovų suvažiavimas išreiškia nusivylimą dėl strateginio požiūrio stokos sprendžiant gamybinius klausimus ir suderinant juos su aplinkosauga. Neliko tikrumo, deramo žemės ūkio mokslo finansavimo. Vietoj to, kad būtų komunikuojamas ir formuojamas modernaus ir patrauklaus, o ne besigręžiojančio į gilią praeitį ir gąsdinančio bei aplinką teršiančio žemės ūkio įvaizdis, informuojama visuomenė apie apsirūpinimo maistu svarbą, pirmame plane atsirado pelkininkystė, melioracijos sudarkymo, nendrinukių klausimai, ekstensyvi gamyba, prievartiniai 3-jų metrų nedarbomos žemės juostų palikimo palei griovius reikalavimų projektai, absoliučiai neproporcingas pinigų paskirstymas tarp žemių, naudojamų žemės ūkio produkcijos gamybai, ir šlapynių bei pievų, nesukūrus kitos, panaikinta veikianti asmeniniam ūkiui suteiktos žemės naudojimo tvarka ir t. t.

Asociacijos narių atstovų suvažiavimas prašo šalies Prezidento, Seimo Pirmininkės, Premjerės pradėti kritiškai vertinti priimamų sprendimų pasekmes, o projektų rengėjų kompetencijas - pagal rezultata, pasiektą atitinkamoje kuruojamoje gamybos srityje.

Daugiausia racionalių sprendimų gali priimti savivaldybių žemės ūkio skyriai, esantys arčiausiai žemės ūkio gamybos, socialinių, aplinkosaugos ir kitų reikalų. Jų veikla sumenkinta ir

„išplauta“. Manome, kad vietos savivaldos vaidmuo ir įtaka regionų ir kaimo vietovių valdymo procesuose, turi būti iš esmės peržiūrėta ir sustiprinta. Kažkada deklaruotas valdymo decentralizavimas pasuko priešinga linkme ir tai išaugino analogijos net praeityje neturintį atotrūkį tarp centro ir periferijos, o kaimo vietovių gyvybingumo tikslai tapo deklaratyvūs.

Vilnius ir toliau kartoja neišmoktas klaidas: ūkiai paviršutiniškai vertinami pagal jų dirbamos žemės plotą, diferencijuojamos išmokos, ribojamas lengvatinis kuras, parama ir kt. Gaila, tačiau ir toliau ignoruojamos tokios svarbios, ypač kaimo vietovėse vertybės, kaip asociacijos narių ir kitų žemdirbių puoselėjamos gyvenvietės, globojamos vietos bendruomenės, sukurtos darbo vietos, socialiai atsakingas įdarbinimas, darbuotojų poilsio ir darbo režimas, precizinis draugiškas gamtai ūkininkavimas, valstybei mokami mokesčiai, ir t.t.

Suvažiavimas reikalauja esminių pokyčių žemės ūkio valdyme, bet palaiko LR Seimo Kaimo reikalų komiteto veiklą ir viltinai tiki, kad Seime nebus „buldozeriniu“ principu priimami įstatymai, nepalankūs, o gal ir pragaištingi žemdirbiams, kaip tai įvyko Vyriausybei pateikus ir Seime priėmus įstatymo pataisą, kuri iš principo nuo 2025 metų panaikina dyzelino akcizo lengvatą žemdirbiams. Tokių pavyzdžių daug, todėl kviečiame parlamentines partijas iš esmės keisti požiūrį į žemdirbį, į kaimą.

Suvažiavimas pritaria Lietuvos ūkininkų sąjungos XXXV-jo suvažiavimo, vykusio š. m. gegužės 20 d., priimtai rezoliucijai.

xxx